

Mottagare
Regionstyrelsen

Återrapportering av uppdrag. Införande av en kultur- och fritidsnämnd

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med ett fullständigt underlag för beslut om införande av en kultur- och fritidsnämnd från och med den 1 januari 2027. Uppdraget återrapporteras i samband med beslut om budget för år 2027.

Förslag till regionstyrelsen

- Återrapporteringen av regionstyrelsens uppdrag 2022-10-26 § 345 tas emot.

Sammanfattning

I juni 2017 fattade regionfullmäktige beslut (RF § 93) om att kultur- och fritidsnämnden och tillhörande förvaltning från och med den 1 januari 2018 skulle läggas ned. Större delen av den dåvarande förvaltningen flyttades in som en avdelning inom regionstyrelseförvaltningen. Med nedläggningen genomfördes en del av den besparing som uppdragits till kultur- och fritidsnämnden inom regionen. Den 26 oktober 2022 (RS § 345) gav regionstyrelsen regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att förbereda införandet av en kultur- och fritidsnämnd från den 1 januari 2024. Till följd av den ekonomiska situationen i regionen uppdrog regionstyrelsen regionstyrelseförvaltningen den 30 maj 2023 (RS §184) att återkomma med ärendet om att införa nämnd i samband med budgetarbetet under 2024. Vid budgetarbetet 2024 beslutades att hänskjuta uppdraget till 2025 års budgetberedning.

Regionstyrelseförvaltningen har utifrån uppdragen genomlyst hur införandet kan ske och belyst vad det får för ekonomiska konsekvenser i relation till det stöd och den bemanning som idag finns.

Utgångspunkten i förvaltningens rekommendation till regionstyrelsen om införande av en kultur- fritidsnämnd är att kultur- och fritidsavdelningens grundbemanning först eller samtidigt med införandet behöver säkras. Vid nedläggningen av förvaltningen möjliggjordes besparingen genom att ett flertal cheftjänster och stödfunktioner minskade. Stödet inom regionstyrelseförvaltningen var tänkt att till viss del ersätta minskningen. Över tid har det dock visat sig att arbete, arbetsmiljö och kvalitet har påverkats

negativt av dessa organisatoriska och resursmässiga justeringar.

För att säkra grundbemanningen bedömer regionstyrelseförvaltningen att det krävs en ökning av två tjänster. Det skulle innebära ett ramtillskott om totalt 2,0 miljoner kronor (mnkr). Med en grundbemanning på plats bedöms införandet av en ny nämnd därtill kräva ytterligare ramförstärkningar om 2,0 mnkr. Denna ramförstärkning avser främst stödtjänster inom registratur, nämndsekretariat, politiska tjänster och HR.

År 2026 sker val till regionfullmäktige och rent tidsmässigt bör ett införande av en kultur- och fritidsnämnd ske i relation med tillsättandet av nämnder och ledamöter. Det ekonomiska läget för Region Gotland kommande år ser kärvare ut och införandet av en kultur- och fritidsnämnd beräknas kräva ramtillskott på 4,0 mnkr. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är bättre att därför skjuta införandet av en kultur- och fritidsnämnd till 2027.

Regionstyrelseförvaltningen rekommenderar därför att kultur- och fritidsberedningen fortsätter med sitt uppdrag till och med den 31 december 2026.

Inför ett införande behöver regionstyrelseförvaltningen förbereda vilka områden som nämnden skall ansvara för. I dagsläget finns verksamheter inom kultur- och fritidsområdet i olika förvaltningar inom Region Gotland. Om en ny nämnd bildas behöver en översyn genomföras av vilka delar denna förvaltning ska ansvara för. Till detta behöver det också beredas hur en förvaltning kan byggas upp. Därav behöver förvaltningen tid för att införa en ny nämnd på ett kvalitativt sätt. Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regiondirektören får ett uppdrag att återkomma med förslag gällande bildandet av en kultur- och fritidsnämnd, dess omfattning, konsekvenser för förvaltningsorganisationen, ändringar i styrdokument, finansiering m.m.. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026.

Utan ramförstärkning bedömer regionstyrelseförvaltningen att införande av en kultur- och fritidsnämnd inte är möjlig.

Ärendebeskrivning

Den 26 oktober 2022 (RS §345) gav regionstyrelsen i uppdrag till regionstyrelseförvaltningen att förbereda införandet av en kultur- och fritidsnämnd från den 1 januari 2024. I linje med detta gav regionstyrelsen förvaltningen i uppdrag den 30 maj 2023 (RS §184) att återkomma med ärendet om att införa nämnd i samband med budgetarbetet under 2024. I samband med beslutet uppdrogs även förvaltningen att se över de interna stödstrukturerna i regionstyrelseförvaltningen för kultur- och fritidsavdelningen. Vid budgetarbetet 2024 beslutades att hänskjuta uppdraget till 2025 års budgetberedning.

Regionstyrelseförvaltningen har utifrån uppdraget genomlyst hur införandet kan ske och sett över vad det ger för ekonomiska konsekvenser samt försökt belysa behovet av grundbemanning.

Den 19 juni 2017 tog regionfullmäktige beslut i ärendet Framtida kultur- och fritidsverksamhet i Region Gotland (RF § 93). Där beslutades att dåvarande kultur- och fritidsnämnd och tillhörande förvaltning skulle läggas ned från och med 1 januari 2018. Större delen av den dåvarande förvaltningen flyttades in som en avdelning inom regionstyrelseförvaltningen. Med nedläggning genomfördes en del av den besparing som uppdragits till kultur- och fritidsnämnden. Besparingen innebar att tidigare åtta chefer ersattes av 4,5 årsarbetskrafter samt att stödet från ekonom, verksamhetscontroller, ledningsstöd och stadssekreterare minskade när avdelningen inkluderas i regionstyrelseförvaltningen.

Skillnaden i resurser för avdelningen från 2017 till 2025 är i stödfunktioner enligt följande;

Funktion	2017	2025
Ekonom	1,0	0,6
Ledningsstöd resp Projektledare	1,0	0,5
Nämndsekreterare	0,5	0,25
Registrator	0,5	0,25
Kommunikatör	1,0	1,0
Chefer	8,0	4,5

År 2021 genomförde KPMG en uppföljande granskning av beslutet. Där synliggjordes att flera av de nedskärningar som gjorts inom stöd och administration inte till fullo kunnat mötas av regionstyrelseförvaltningen.

Idag ges inget ledningsstöd till avdelningen och den 0,5 helårsresurs som finns anställd som projektledare arbetar med uppdrag kring olika utredningar, utveckling etc. Därmed finns i dagsläget ingen resurs som arbetar med planering, uppföljning och kvalitetsarbete mer än chefer. Det blir en tydlig brist i det arbete som levereras men också i en försämrad förutsättning för avdelningens chefer.

Avdelningen har idag stöd av ekonom på 0,5 helårsresurs. Det innebär att för lite tid på proaktivt analysarbete eller stöd till chefer kring effektiviseringar, analyser och åtgärder kan möjliggöras. Utöver detta stödjer förvaltningens ekonomichef avdelningen med 10 % av sin tid.

För att nå upp i en grundbemanning på en nivå som möjliggör för avdelningen att säkerställa funktion, kvalitet och en god arbetsmiljö ser förvaltningen att 1,9 årsarbetskraft, dvs två tjänster behöver tillföras. Detta i form av förstärkningen inom funktionerna ledningsstöd (1,0), verksamhetscontroller (0,5) och ekonom (0,4). Ekonomstödet krävs även vid nämndsarbete enligt planerings- och uppföljningsprocessen. Att säkerställa grundbemanningen innebär en årlig ramförstärkning om 2 mnkr.

Om en grundbemanning enligt ovan säkerställs kan en nämnd införas utan extra ramförstärkning inom avdelningen. Däremot krävs ramförstärkning för

ärendehantering samt resurser för politiskt deltagande. Detta då fler möten tillförs till följd av inrättandet av arbetsutskott samt att nämnden behöver mötas fler gånger än dagens kultur- och fritidsberedning. Mötesfrekvens bedöms öka till 24 möten (åtta sammanträden, utskott och beredningar). Utöver det behöver en egen serie införas i diariet, fastställande av uppdrag/verksamhetsområde göras samt eget reglemente och delegationsordning göras. Detta beräknas uppgå till en kostnadsökning om ca 1,0 mnkr.

Utöver ärendehantering och politiska ersättningar krävs resurser för att täcka behovet av stödfunktioner;

Registrator behöver öka med 0,25 helårsresurs från dagens 0,25 till 0,5. En ny nämnd kräver hantering av en separat serie i diariet och samtliga handlingar för planering och uppföljning på nämndnivå. Antal ärenden och handlingar kommer med största sannolikhet att öka utöver det som står ovan. Registratören blir också en del i expediering av beslut av nämnd.

Nämndsekreterare behöver öka med 0,5 helårsresurs från dagens 0,25 till 0,75. En ny nämnd gör att antalet sammanträden ökar (beredningar, arbetsutskott och nämndsmöten). Utskick av kallelser till dessa behöver hanteras och protokollförare behövs till alla sammanträden. Sammanträdesplan ska tas fram för nämnden och antalet ärenden och handlingar ställer ökade krav även inom denna tjänst.

HR-chef är svårbedömt vad gäller ökat behov av helårsresurs. Behov av förstärkning beror på att nämnden får personalansvar och ärenden som för avdelningen varit en del av förvaltningen behöver hanteras separat. Det behöver också hanteras i en annan tidscykel än de ärenden förvaltningen skriver fram till regionstyrelsen då en framtida kultur- och fritidsnämnd blir en facknämnd. Bedömningen är att helårsresursen behöver öka med 0,4 från dagens 0,1 till 0,5.

Totalt behövs resurser i ovan funktioner med ca 1,0 helårsresurs. Kostnaden beräknas till 1,0 mnkr.

För att sammanfatta krävs det alltså 2,0 mnkr i ramförstärkning för att säkerställa grundbemanning och ytterligare 2,0 mnkr för att införa en kultur- och fritidsnämnd, dvs totalt 4,0 mnkr.

Bedömning

Till följd av tidigare besparingar inom kultur- och fritidsområdet bedömer regionstyrelseförvaltningen att den bemanning och det stöd avdelningen kultur- och fritid får del av inte är tillräckligt. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att införande av en kultur- och fritids nämnd inte kan göras utan att grundbemanningen inom avdelningen stärks. Vidare sker val till regionfullmäktige under år 2026 och rent tidsmässigt bör ett införande ske i relation med tillsättandet av nämnder och ledamöter. Det ekonomiska läget för Region Gotland kommande år ser kärvare ut och införandet av en kultur- och

fritidsnämnd beräknas kräva ramtillskott på 4,0 mnkr.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är bättre att därför skjuta införandet till 2027. Regionstyrelseförvaltningen rekommenderar därför att kultur- och fritidsberedningen fortsätter med sitt uppdrag till och med den 31 december 2026.

Samtidigt som ett införande sker behöver regionstyrelseförvaltningen förbereda vilka områden som nämnden skall ansvara för. Inom Region Gotland finns verksamheter inom området som skulle kunna ha en hemvist i en ny nämnd. Till detta behöver det också beredas hur en förvaltning kan byggas upp. Därav behöver regionstyrelseförvaltningen tid för att införa en ny nämnd på ett kvalitativt sätt. Därför föreslår regionstyrelseförvaltningen att regiondirektören får ett uppdrag att återkomma med förslag gällande en kultur- och fritidsnämnds omfattning, konsekvenser för förvaltningsorganisationen, ändringar i styrdokument samt finansiering. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026.

Vid ett införande av en kultur- och fritidsnämnd utan förstärkning bedömer regionstyrelseförvaltningen att kultur- och fritidsavdelningen inte kommer att kunna hantera de uppdrag och kvalitetskrav som finns gällande systematisk kvalitetsuppföljning, riskanalyser, internkontrollplan, objektsförvaltning, arkivering m.m. som idag inte går att nå upp till med de resurser som finns. Inte heller kan arbetsmiljön säkerställas fullt ut för de chefer och medarbetare som finns inom avdelningen. Chefernas roller inom avdelningen är komplexa då flertal chefsroller minskat utan att uppdraget minskat. Det innebär att två tidigare chefsroller idag hanteras i en. Vidare bedömer förvaltningen att konsekvenserna gällande stödfunktioner för nämnden inte kommer kunna tillföras utan ramtillskott.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-16
Regionstyrelsen 2024-05-30 § 158
Regionstyrelsen 2023-05-30 § 184
Regionstyrelsen 2022-10-26 § 345

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Angelica Andersson Fihn
Avdelningschef kultur och fritid